

baptismatis non carerent; 3° concilio Tridentino, sess. 5, can. 4, sic habenti: « Si quis parvulos recentes ab uteris » matrum baptizandos negat, etiamsi fuerint a baptizatis parentibus orti; aut dicit in remissionem quidem » peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere » originalis peccati, quod regenerationis lavacro necesse » sit expiari... anathema sit. » Ergo. Restat ergo examinandum an B. V. Maria in conceptione sua ab originali labe fuerit immunis.

§ UNICUS. — De immaculata Conceptione B. Mariæ Virginis.

Omnes catholici semper confessi sunt B. Virginem Mariam ante ortum fuisse sanctam. Unde nativitas ejus, sicut nativitas S. Joannis Baptistæ, festo solemniter a multis sæculis celebratur: « In codice Sacramentorum Ecclesiæ Romanæ per venerabilem cardinalem Thomasium » edito, qui creditur esse *S. Leonis Magni* aliorumque » prædecessorum Pontificum, habetur Missa in Nativitate S. Mariæ cum propriis orationibus... In libro Sacramentorum *S. Gregorii* sunt orationes ad matutinum, ad processionem et ad Missam in Nativitate B. Virginis Mariæ. » Sunt verba *Bened. XIV*, de festis B. Mariæ, l. 2, cap. 9.

Referente eodem Pontifice, ibid. cap. 15, n. 17, Emmanuel Comnenus, imperator Constantinopolitanus, anno 1180 vita functus, recensens festa quæ a populo essent observanda, memorat Conceptionem Genitricis Dei. Ex aliis testimoniis in eodem loco recensitis constat illud festum jam fuisse vetus in Oriente: in Occidente vero *S. Anselmus*, Cantuariensis archiepiscopus, anno 1109 obitus, revelatione a quodam ejus regionis abbate accepta permotus, quibusdam hanc festivitatem observare indulsit, juxta plures, aliis contradicentibus. Quidquid sit, certum est hoc festum in duodecimo sæculo celebratum fuisse in Anglia, ex Anglia in Normanniam, inde in Gallias et ad ecclesiam Lugdunensem transiisse tempore *S. Bernardi*, anno 1153 defuncti. Hoc idem festum

Romæ cœptum est celebrari ab aliquibus ætate *S. Bonaventuræ*, qui obiit anno 1274, ut ipse testatur in *Sentent.*, l. 3, q. 1, nolens eos nec omnino laudare, nec simpliciter approbare: deinde mos illud celebrandi invaluit, universalis fuit, et Sixtus IV, in Constitutione anni 1483, ait: « Sane cum sancta Romana Ecclesia de intemeratæ » semperque Virginis Mariæ Conceptione publice festum » solemniter celebret, speciale ac proprium super hoc » officium ordinaverit, etc. »

At circa ipsam B. Mariæ Virginis conceptionem non ita unanimes fuerunt theologi:

1° Plerique olim inter Thomistas opinabantur sanctam Virginem peccatum originale, sicut cæteros Adæ filios, contraxisse, et ab illo in utero matris suæ speciali gratia mundatam fuisse, ut tenetur de *Jeremia*, ex cap. 1, 5: *Antequam exires de vulva, sanctificavi te*; et de *S. Joanne Baptista*, ex *Luc.* 1, 41 et 44. Nihilominus festum Conceptionis sincero cultu celebrabant, 1° quia conceptio Virginis, ad tanta mysteria destinatæ, verum fuit beneficium mundo concessum et pignus certum redemptionis; 2° quia hæc sanctissima Virgo ex matre sterili non nisi per miraculum fuit concepta; 3° quia illud festum habere potest pro objecto conceptionem dictæ Virginis in gratia, seu illius sanctificationem in utero matris suæ.

2° Quidam, vehementi zelo erga B. Virginem Mariam inflammati, docuerunt illam in æterno Dei decreto de futura peccati originalis existentia, supposito Adami lapsu, comprehensam non fuisse, atque ideo non tantum a macula illius peccati semper mundam, sed etiam ab ipsius debito exemptam fuisse.

3° Alii vero communius semper, et a pluribus sæculis fere unanimiter docebant quidem B. Virginem, ut pote ex Adamo carnali generatione descendente, peccato originali, sicut cæteros, subjectam fuisse, sed Deum eam sanctificasse vi redemptionis futuræ, eo instanti quo formabatur, ita ut labem peccati nunquam de facto haberit; et licet hanc piissimam sententiam non ad fidem, ad constantissimam tamen veritatis doctrinam vindicabant.

concilium Basileense. At cum illud concilium tunc illegitime sederet, ipsius declaratio non habet vim decreti; ostendit tamen opinionem tunc vigentem.

2° *Auctoritate SS. Pontificum*, nempe Sixti IV qui, in Constitutione superius citata, vetat, sub pœna excommunicationis Romano pontifici reservatæ, ne quis asserere audeat eos qui tenent gloriosam atque immaculatam Dei Genitricem absque peccati originalis labe conceptam fuisse mortaliter peccare aut hæreticos esse. Jam idem Pontifex, altera Constitutione anni 1476, indulgentias concesserat iis qui in festo Conceptionis Missam et officium a se approbatum recitarent, vel Horis canonicis adessent. Concilium Trid. has Sixti IV Constitutiones sub pœnis in eis contentis renovavit, loco citato.

S. Pius V, anno 1570, vetuit ne quis alterutram opinionem notare auderet tanquam erroneam, aut etiam de illa in publicis concionibus disceptare, propter scandala inde provenientia; bullas tamen Sixti IV ac decretum concilii Tridentini eadem Constitutione confirmavit; imo et pro toto orbe christiano, per Missale et Breviarium ejus cura et mandato edita, festum Conceptionis B. V. Mariæ confirmavit. Idem decretum et omnes præcedentes bullas confirmavit Paulus V, anno 1616, alias addens pœnas contra eos qui parere detrectaverint. Gregorius XV, anno 1622, stricte prohibuit ne sententia immaculatæ conceptioni adversa etiam in privatis actibus defenderetur, iis duntaxat exceptis quibus Sedes Apostolica id permisisset: permisit autem Dominicanis, dummodo privatim et inter se tantum ea de re sermonem haberent. Anno 1661, Alexander VII edidit Constitutionem, cui titulus: *Innovatio constitutionum et decretorum in favorem sententiæ affirmantis animam B. Mariæ Virginis, in sua creatione, fuisse ab originali peccato præservatam, editorum*. Clemens XI, die 6 decembris 1708, festum Conceptionis de præcepto pro omnibus effecit, illudque capella Papali Benedictus XIV in perpetuum ampliavit.

Die 7 maii 1847, plusquam ducenti et quinquaginta

episcopi vel cathedralia capitula, etiam exceptis ordinum vel congregationum pluribus superioribus, a Gregorio XVI et a Pio IX obtinuerant facultatem *immaculatam* conceptionem sive in præfatione dicti festi, sive in litaniiis profitendi, et ipsa Romana ecclesia, die 8 decembris 1847, illam similiter professa est. Tandem, Pius IX, requisito antea omnium episcoporum consilio per admirabilem Encyclicam *Ubi primum*, diligentissime explorata traditione, atque omnibus summa religione perpensis, idque rogantibus et expostulantibus totius Ecclesiæ catholicæ episcopis, decreto superius allato, doctrinam de Immaculata Conceptione beatæ Mariæ Virginis ab omnibus de fide tenendam solemniter declaravit.

3° *Auctoritate Facultatis Parisiensis aliarumque Facultatum*. Tempore concilii Basileensis, celebris illa Facultas jam tuebatur opinionem immaculatæ conceptioni faventem: quoniam vero quidam doctores adversus illam disceptaverunt, etiam publice, et non sine populi scandalo, statuit, anno 1496, ut nemo deinceps sibi ascriberetur, « nisi promitteret sub juramento se pro viribus » semper defensurum sententiam, quæ benedictissimam » Dei Matrem ab originali peccato, Dei singulari dono, » fuisse præservatam affirmat. » Aliæ Facultates theologicæ omniaque seminaria eandem tenebant doctrinam. Ergo.

4° *Praxi Ecclesiæ*. Ubique enim nunc celebratur festum Immaculatæ Conceptionis: ubique exstant sodalitates vel pia exercitia in honorem hujusce mysterii, publicantur indulgentiæ lucrandæ, eriguntur templa, exponuntur tabellæ, etc. Omnes fideles persuasum habent Ecclesiam docere B. Mariam vere immaculatam fuisse in sua conceptione, et nullibi pastores eos a tali persuasione revocare conantur, sed, e contra, eos magis ac magis in ea sententia obfirmant: ita ut, si hæc doctrina tanquam de fide definiretur, nulla fere nunc fieret immutatio in praxi Ecclesiæ et fidelium.

Etenim antequam definiretur dogma de Immaculata Conceptione, ubique celebrabatur festum hujus myste-

rii, et multis in locis, sub titulo Immaculatæ Conceptionis; ubique exstabant sodalitates cum piis exercitiis in ipsius honorem, publicabantur indulgentiæ lucrandæ, erigebantur templa, exponebantur tabellæ, etc. Omnes tam fideles quam pastores, ita sane eos movente Spiritu sancto, mysterium hoc suo devotissimo cultu prosequerantur, persuasum habentes hanc esse mentem et votum Ecclesiæ; ita ut, interveniente dogmatica definitione, nulla vere facta est immutatio in praxi Ecclesiæ et fidelium.

Objiciuntur 1° *S. Bernardus* qui, in Epist. ad canonicos Lugdunenses, queritur ipsos novam inducere celebritatem *quam ritus Ecclesiæ nescit, non probat ratio, non commendat antiqua traditio*. In sermone 2 in Assumpt., n. 8, t. 1, dicit *quod si originalem a parentibus culpam traxit; sed minus a Jeremia sanctificatam in utero, aut non magis a Joanne Spiritu sancto repletam credere prohibet pietas christiana*. 2° *S. Th.* qui 3 part., q. 27, art. 2, ex professo docet B. Virginem in peccato originali fuisse conceptam.

Plerique recentes theologi demonstrare conantur hunc utrumque sanctum Doctorem immaculatæ conceptioni reipsa non adversari, sed frustra, ut nobis videtur. At dubitare non licet hos sanctos viros, si temporibus nostris vixissent, festum Conceptionis vidissent ubique receptum, novissentque decreta conciliorum, SS. Pontificum, novas theologorum dilucidationes et innumera testimonia ex omnium ecclesiarum traditionibus excerpta, aut aliam suscepturos fuisse sententiam, aut suam mutaturos. *Sanctus enim Bernardus* suam Epistolam ad canonicos Lugdunenses sic concludit: « Quæ autem dixi absque præjudicio sane dicta sint sanius sapientis. Romanæ præsertim Ecclesiæ auctoritati atque examini totum hoc, sicut et cætera quæ ejusmodi sunt, universa reservo: ipsius, si quid aliter sapio, paratus iudicio emendare. »

Hinc inferimus textus *S. Augustini* et *S. Hieronymi*, quos multi auctores in gratiam immaculatæ conceptionis

referunt, aut de peccato originali non intelligendos esse, sed tantum de actuali, aut saltem non esse claros, alioquin *S. Bernardus* et *S. Th.* eos non ignorassent, et illos cognoscentes, contrariam opinionem non defendissent.

Circa hanc quæstionem, de qua plurima prodierunt eximia opera, utilissime legentur doctæ dissertationes card. *Lambruschini*, R. P. *Perrone*, paucis abhinc annis editæ, et recentius opus R. P. *Guéranger*, abbatis Solesmensis.

ARTICULUS QUINTUS.

DE PECCATI ORIGINALIS EFFECTIBUS.

Alii effectus peccati originalis respiciunt præsentem vitam et alii futuram.

In præsentem vitam, alii spectant ad corpus et alii ad animam. Effectus hujusmodi peccati quoad corpus, sunt: 1° mors, quam Deus, prohibendo homini ne de ligno scientiæ boni et mali comederet, minatus est; 2° miseriæ hujus vitæ in numero prope infinitæ, quæ, velut cohors satellitum diaboli, vitam humanam continuo lacerant, donec eam destruant; sunt enim appendix mortis per peccatum introductæ, et certum est, primo parente in justitia originali perseverante, hanc miseriarum catervam non exstitisse.

Effectus peccati originalis quoad animam in hac vita, sunt: 1° concupiscentia, seu illa vehemens ad malum proclivitas, cui nascimur obnoxii; 2° ignorantia qua omnes laboramus, ita ut mens nostra ne advertat quidem quid boni sit agendum, quid mali fugiendum, et sibi derelicta, in perpetuas incidat allucinationes; 3° voluntatis imbecillitas, qua fit ut bonum propositum sæpe non audeamus concipere, et sæpius a concepto tam facile recedamus. Quamvis fingi possit status naturæ puræ, in quo homines ignorantia, concupiscentiæ, saltem in aliquo gradu, et miseriis strictè obnoxii fuissent, nihilominus ex revelatione constat hæc omnia, in præsentem rerum ordine, peccati originalis esse consecutaria: *Quoniam Deus*

creavit hominem inexterminabilem, et ad imaginem similitudinis suæ fecit illum: invidia autem diaboli mors intravit in orbem terrarum. Sap. II, 24.

Circa effectus peccati originalis, quoad vitam futuram, aliquid est certum, et aliquid dubium.

Certum est peccatum originale a regno cœlorum excludere, juxta hæc verba Joan. III, 5: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non potest introire in regnum cœlorum*: id fatebantur Pelagiani de ipsis parvulis sine baptismo decedentibus. Sed illis tribuebant vitam æternam extra regnum cœlorum, non explicantes in quo hæc vita æterna consisteret, an in visione Dei beatifica, an in quadam beatitudine naturali. Probabilius videtur eos beatitudinem naturalem in mente habuisse. Cæterum errabant fictitiâ inducentes distinctionem inter regnum cœlorum et vitam æternam simpliciter: in eodem enim capite Evangelii secundum Joannem, quod dicitur regnum cœlorum, vocatur etiam vita æterna, nempe *ŷ. 16*, ubi legitur Deum dedisse Filium suum unigenitum, *ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam.* Ergo.

Dubium est autem quis futurus sit status eorum qui cum solo peccato originali decedunt. De hoc in sequenti paragrafo.

§ UNICUS. — De statu eorum qui cum solo peccato originali decedant.

Cum fides christiana id unum doceat, scilicet, solo etiam peccato originali maculatos a regno Dei, ac proinde a vita æterna proprie dicta exsules semper mansuros esse, sapientius fuisset nihil ultra inquirere; hinc enim sufficienter patet, 1° nos æternas Christo Salvatore nostro debere gratiarum actiones pro immenso redemptionis beneficio; 2° valde necessarium esse baptismum, etiam parvulis; 3° ex statu futuro parvulorum sine baptismo decedentium incassum argumentari incredulos contra religionis christianæ veritatem, quasi teneret dogma boni nati et justitiæ Dei adversum; cum enim vita æterna sit

in ordine supernaturali, homo nullum habet jus, ex natura sua, eam consequendi, sed tantum ex beneficio Dei: porro nunquam demonstrabitur repugnare filios, ob culpam patris, a beneficio gratis præstito excidere: ergo.

Attamen theologi, de sorte parvulorum sine baptismo decedentium forte plus æquo solliciti, simul et ad hoc incredulorum difficultatibus incitati, futuram eorum conditionem assignare conati sunt, et in varias abierunt sententias, ut fieri solet in rebus obscuris.

Prima eorum est qui contendunt hujusmodi parvulos pœna ignis, sed mitissima, in æternum cruciandos esse: ita *Gregorius Ariminensis*, generalis Augustinorum præpositus, anno 1337 vita functus; *Sylvius, Petavius*, cardinalis *Noris, Lherminier, Henricus a S. Ignatio, Theologus Lugdunensis*, etc. Defensores hujus sententiæ innituntur textibus Scripturæ in quibus agitur de vivis et mortuis in duas classes tantum divisas, plurium SS. Patrum et præsertim *S. Aug.* testimonio, et concilio Florentino, in sessione ultima statuente (*Labbe*, t. XIII), « illorum animas » qui in actuali mortali peccato vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, pœnis tamen dis- » paribus puniendas. »

Secunda sententia docet parvulos cum solo peccato originali mortuos, quamdam habituros esse beatitudinem naturalem, in naturali Dei cognitione et amore fundatam, atque post diem judicii in quodam paradiso terrestri vitam perpetuo beatam acturos, plenos sapientia et virtutibus, sua sorte optime contentos, Deum toto corde diligentes et laudantes, Angelorum denique consortio et revelationibus sæpe fruente. Ita *Catharinus*, dominicanus, qui concilio Tridentino adfuit; *Albertus Pighius*, et postea cardin. *Sfondrate*, in libro cui titulus: *Nodus Prædestinationis dissolutus*, anno 1696 Romæ typis mandato, quem *Bossuet*, cum quatuor aliis episcopis, Innocentio XII denuntiavit per longam communem epistolam inter sua opera exstantem.

Hæc sententia procul rejicienda est; 1° enim natura sumus filii iræ, filii diaboli, immundi, peccatores, ut ex

Scriptura et SS. Patribus constat : at repugnat filios iræ, filios diaboli, immundos et peccatores beatitudine naturali in quodam paradiso terrestri, perpetuo fruituros esse. 2º *S. Aug.*, de Anima et hujus origine, l. 1, cap. 9, n. 11, sic ait : « Non baptizatis parvulis nemo premittat » inter damnationem regnumque cœlorum quietis vel felicitatis cujuslibet atque ubilibet quasi medium locum ; » hoc enim et hæresis Pelagiana promisit. » 3º Concilium Florentinum supra relatam dicit animas eorum qui in solo originali peccato decedunt, pœnis disparibus esse puniendas : animæ autem quæ beatitudine naturali gauderent, vero sensu non punirentur : ergo. Unde *Bellarminus*, de Amissione Gratia, l. 9, cap. 2, n. 1 : « Fide catholica tenendum est parvulos sine baptismo decedentes, absolute esse damnatos, et non sola cœlesti, sed etiam naturali beatitudine perpetuo carituros. » Idem habet *Bossuet*, *Défense de la Tradition*, l. 5, c. 2, et in Epistola ad Innocentium XII.

Quia tamen Ecclesia opinionem *Catharini* et cardinalis *Sfondrate* nunquam expresso judicio profligavit, stricte dici non potest ejus defensores esse hæreticos.

Tertia sententia eorum est qui tenent parvulos sine baptismo morientes, nulla quidem fruituros beatitudine naturali, sed de illius amissione nullum percepturos dolorem neque internum, neque externum. Sic *S. Th.*, quæst. 5, de Malo, art. 1, 2 et 3, et in 2 Sentent., dist. 33, atque, post ipsum, multi scholastici.

Quarta sententia tenet infantes sine baptismo decedentes, pœna sensus non esse plectendos, sed perpetuum habituros tristitiam de amissione beatitudinis ad quam in origine erant destinati. Sic *Bellarminus*, in libro citato, cap. 6 et 7 : plurimis nititur testimoniis *S. Aug.* et *S. Gregorii*, atque sic ratiocinatur : In die judicii infantes peccato originali maculati, multos sui generis, et fortasse parentes ac fratres aspicient in cœlum cum ingenti gloria ascendere, se vero perpetuam ab eorum glorioso consortio, cui erant destinati, exclusionem passuros : at impossibile videtur eos aliquem non percepturos dolo-

rem de tali exclusionem, nisi dicatur illos ad naturam rerum non sentientium reducendos esse ; quod certe admitti non potest : ergo.

Posterior hæc sententia communius tenetur et probabilior videtur : in ea facile explicantur decretum concilii Florentini et pleraque sanctorum Patrum testimonia, damnandos atque puniendos esse istiusmodi infantes pronuntiantia.

CAPUT SECUNDUM.

DE PECCATO MORTALI ET VENIALI.

Peccatum mortale illud dicitur quod gratiam sanctificantem destruendo, mortem animæ affert, et pœna æterna hominem reddit dignum. Per peccatum autem veniale illud intelligitur quod gratiam sanctificantem non destruit, sed tantum ejus operationem minuit et ad peccatum mortale disponit.

Queritur in hoc capite 1º an peccatum mortale et peccatum veniale essentialiter differant ; 2º quibus signis unum ab altero secerni possit ; 3º an et quomodo peccatum ex genere suo mortale fieri possit veniale, et veniale mortale ; 4º quinam sint effectus peccati mortalis, et 5º quinam effectus peccati venialis.

ARTICULUS PRIMUS.

AN PECCATUM MORTALE ET PECCATUM VENIALE ESSENTIALITER DIFFERANT.

A nemine negatur dari peccata ex natura sua mortalia ; verum *Wicelius*, *Lutherus*, *Mélancthon* et *Calvinus* docuerunt omnia peccata ex natura sua esse mortalia atque damnationem mereri, sed misericordia Dei non impunitæ prædestinatis, sicque, licet gravissima, fieri venialia, dum levissima in reprobis manent mortalia. Eundem errorem docuit *Baius*.